

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra filozofie a spol. věd

Posudek vedoucího/oponenta bakalářské práce

Jméno autora/ky	Petr Matějčík				
Název práce	Aspekty postmoderního myšlení v díle Friedricha Nietzscheho				
Studijní obor	Filozofie a společenské vědy				
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Mgr. Hynek Janoušek, Ph.D.				
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)					
Konzultant práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	není				
Rok obhajoby	2016				
Rozsah práce (počet stran vlastního textu + přílohy zvlášť): 65 stran					
Obrazová příloha	ano - ne		ano - ne	Další přílohy	ano - ne

Použitá literatura

(počet):

24 sekundární

literatura a 16

primární literatura

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Autor si klade za cíl popsat dva genealogické přístupy k popisu dějin. Metodu historické genealogie sleduje u jejího původce Friedricha Nietzscheho a v díle Michela Foucaulta, který na ní jistou částí svého díla navázal. Nietzscheho východisko je uvedeno kritikou knihy jeho přítele Paula Reé, který vycházel při popisu morálních fenoménů z Darwina interpretované očima anglického utilitarismu. Egoismus jedince je zde potlačen výhodností altruistického chování pro společnost, která ho chválí a opak trestá, z čehož se postupně stává i vnitřní norma jedinců, s následným, opět darwinisticky vysvětlením vymizení heterogenního zdroje motivace altruistického jednání. Nietzsche tomuto přístupu vyčítá historickou naivitu, prezentismus (anachronismus), tj. přenášení dnešních hodnotových ideálů do světa přírody bez dotazu po dějinách původu našich dnešních hodnot (našeho pochopení altruismu). Ta ukazuje bytostnou souvislost hodnot s fenoménem moci, neboť řád hodnot nelze odpoutat od zájmu těch, kteří ho třeba nevědomky vynucují a vnucují

(zprvu šlo např. o systém vnucený masám elitami). Teprve následné přepolování hodnot (vzpouora otroků v morálce) vede ke zdánlivému univerzalizmu vyjádřeného v Evropě křesťanstvím a k „altruistickým“ hodnotám, za nímž se však opět skrývá nepřiznaný mocenský management, který je třeba v genealogii demaskovat. Nietzsche podle autora „umí“ nalézt v dějinách jisté invarianty, např. trest, a následně vykazuje jak a z jakých motivů se mění historicky jeho smysl (tj. chápání trestu). Nietzsche tak otevírá problematiku perspektivismu – bytostně neredukovatelné mnohosti pohledů na skutečnost, tj. nemožnost dosáhnout naddějiné objektivity. Autor v práci zdařile ukazuje, že Nietzscheho genealogie pracuje s prvky, které nejdou s perspektivismem sloučit. Nejde však o omyl, nýbrž o výraz dobové sounáležitosti Nietzscheho s vědeckou fyziologií (tělesná síla, slabost) a psychologií (teorie resentimentu, internalizování krutosti apod.). Nietzsche je při rozpracování těchto objektivních forem veden pojmem života (a normou prospěchu pro život), jenž souvisí s problematickým pojmem vůle moci, který mu umožňuje jistou objektivní kritiku křesťanské hierarchie ctností.

Svou genealogií mocenského pozadí společenských fenoménů a možností pluralismu ovlivnil Nietzsche postmoderní filosofii, kterou zde zastupuje Michele Foucault. Foucault užívá svou verzi genealogie pro analýzu geneze a změn diskurzivních formací, která svými pravidly určují prostor dějinných epoch s ohledem na možné smysluplné promluvy a činy a chápání „věcí“. Tato pravidla sama konstituují subjektivitu individuí, přičemž zůstávají anonymně v pozadí. Foucault je přitom radikální perspektivista s jistým skeptickým prvkem. Doby mají bytostně odlišná hlediska na skutečnost a ta jsme schopni rekonstruovat jen z části, v pravém smyslu také neexistuje jakási skrytá objektivita smyslu minulosti, kterou bychom mohli odhalit. Autor následně zajímavým způsobem kontrastuje Nietzscheho a Foucaultův přístup k tělu, které je u Foucaulta jedním z indikátorů, na němž lze ukázat rozmanitost různých diskurz (různé normy cvičení a umravňování tělesnosti, léčení těla apod. odhalují hlubší pravidla, jimž se mocensky formuje „subjektivita“ jedinců). Druhá část práce dokládá obecná východiska první části, přičemž autor je schopen zastávat samostatné postoje zejména při výkladu mezi Foucaultova perspektivismu a výkladu jeho pojetí produktivní a anonymní povahy moci. Díky tomu a díky srozumitelnému zpracování velice složitých textů, k jejichž výkladu autor šťastně využil díla anglosaských komentátorů, jeho práce výrazně překonává obvyklou úroveň bakalářských prací.

Práci navrhuji k obhajobě s hodnocením A.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ano	s výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ano	s výhradami	ne

Vhodně zvolená metoda	ano	s výhrada mi	ne
Splnění deklarovaného cíle/cílů práce	ano	s výhrada mi	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

Stylistická úroveň práce	dobrá	s výhrada mi	špatná
Pravopis a gramatika	dobrá	s výhrada mi	špatné
Vhodná grafická úprava stránkování a textu	dobrá	s výhrada mi	špatná
Zpracování příloh	dobré	s výhrada mi	špatné

Otázky k obhajobě práce

- V jakém smyslu lze u Foucaulta hovořit o hermeneutickém kruhu při výkladu dějin (pokud vůbec) ? Tj. jak pracuje s fenoménem předporozumění, který původně tvoří naše východisko při pohledu na minulost?
- Lze v genealogii morálky u Nietzscheho nalézt nějakou souvislost s jeho raným východiskem přístupu k dějinám v eseji O užitku a škodlivosti studia historie pro život?
- Jaké důsledky má pro Foucaulta aplikace jeho pojetí dějin na jeho systém? Je sám výrazem nějaké epistémé, která konstituuje Foucaulta a jeho díla v jeho pohledu na minulost?

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

- nemám

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji – ~~nedoporučuji~~– k obhajobě. *nehodící se škrtně

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému zužitkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.

Autoř zpracoval práci velmi dobrým a fundovaným způsobem. Charakter argumentace, zvolené členění práce a celkové její vyznění překonává obvyklé nároky kladené na bakalářskou práci. **Proto práci doporučuji k obhajobě s hodnocením A (výborně).**